

Redactioneel: Hete zomer

Als dit nummer van Stromingen verschijnt, heeft het hopelijk weer flink geregend in Europa. Wederom beleefden we een droge zomer en verschenen hydrologen veelvuldig in de media om uitleg te geven over de oorzaken en de gevolgen. Tegelijkertijd was het land in de ban van de protesten van de boeren tegen de voorgenomen stikstofmaatregelen van het kabinet. De vraag die Michelle Talsma stelde tijdens de NHV Voorjaarsbijeenkomst ("Wanneer breekt de pleuris uit?") heeft de redactie nog de hele zomer bezighouden. En bij het zien van sommige televisiebeelden dachten we: het is zo ver, de pleuris is uitgebroken.

Wat opvalt is dat in de discussie over stikstof de focus in de berichtgeving vooral ligt bij de nadelige gevolgen van de stikstofdepositie voor de natuur. De effecten van de nitraatbelasting op het grondwater en de drinkwatervoorziening lijken veel minder aandacht te krijgen. Daarnaast wordt het thema waterkwaliteit door verschillende media gepresenteerd als een "nieuwe natuurgrijs" die pas aanstaat als de normen voor de Kader Richtlijn Water in 2027 niet gehaald worden.

In het landelijk beleid wordt juist wel duidelijk de verbinding gelegd tussen het behalen van de doelstellingen op het gebied van zowel stikstof, klimaat als waterkwaliteit. De Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied, het document waarin het beruchte "kaartje" verscheen, benadrukt dat een samenhangende aanpak vereist is om de internationale verplichtingen op het gebied van natuur, water en klimaat na te kunnen komen. De uitvoering van dat beleid moet de komende tijd vorm gaan krijgen, waarbij we als hydrologen natuurlijk niet aan de zijlijn staan.

Ondertussen tekenen zich in een groter kader allerlei andere crises af die in elkaar grijpen. Om slechts één voorbeeld te geven dat direct raakt aan hydrologie: door de droogte in Europa staat de stroomvoorziening onder druk (iets wat ook werd belicht tijdens de NHV Voorjaarsbijeenkomst). Waterkrachtcentrales kunnen minder stroom opwekken en kerncentrales hebben problemen met koelwater. Hierdoor wordt de vraag naar gas en kolen nog verder opgestuwd dan al het geval was. Vanwege de torenhoge energieprijzen zijn tuinbouwers (niet alleen in Nederland maar ook in het Verenigd Koninkrijk) gedwongen minder te verbouwen, waardoor de vraag naar producten uit het Middellandse Zeegebied stijgt. Wat uiteraard weer consequenties heeft voor het waterverbruik aldaar.

In het televisieprogramma *Air crash investigations* worden vliegrampen gereconstrueerd. En in bijna elke aflevering blijkt weer dat er nooit één enkele oorzaak aan ten grondslag ligt, maar een noodlottige combinatie van factoren. Onwillekeurig kun je je afvragen of hier een parallel valt te trekken met alle negatieve ontwikkelingen van de laatste tijd: kunnen ze door hun samenhang

leiden tot het inklappen van het systeem als geheel? Inmiddels bestaat hier zelfs een term voor: de globale polycrisis. Is de pleuris misschien toch nog niet uitgebroken, maar zien we pas het begin ervan?

En wat moet je daar dan mee als hydroloog? Dat hangt er misschien vanaf welke rol je hebt. Ben je passagier aan boord? Dan kun je weinig meer doen dan niet direct in paniek raken bij wat turbulentie. Ben je verantwoordelijk voor het onderhoud van het toestel? Dan zijn compromissen waardoor de veiligheid in het geding kan komen onacceptabel. Of bestuur je het vliegtuig? Dan bezit je hopelijk de kalmte van geest om het toestel toch nog veilig te landen mocht er iets mis gaan.

Deze zomer heeft in ieder geval (weer eens?) duidelijk gemaakt dat ons de komende jaren nog wel het één en ander te wachten staat, waaronder dingen waar we nu nog niet eens op bedacht zijn. Maar mocht er iets gaan crashen, laten wij dan zorgen dat we het watersysteem zo goed mogelijk op orde hebben. Wij van de redactie blijven onze bijdrage leveren aan de kennisdeling tussen hydrologen in Nederland en Vlaanderen. Gelukkig mochten we ons de laatste maanden verheugen op een gezond aanbod van bijdragen aan Stromingen. Dit laatste laat zich lezen als een oproep om kopij te blijven aanleveren. Want het is net als met water, we kunnen niet zonder aanvoer...

VP